

Innspill strategi for kulturfrivillighet til

postmottak@kud.dep.no

Våre viktigste innspill:

1) Den økonomiske ramma er viktigst – fordelingsnøkkelen for spillemidlene må revurderes. Når regionale kulturfond skal være et supplement utenom nåværende tilskuddsordninger – så må fordelingsnøkkelen endres. Hvorfor får idrettsformål 64% av overskuddet til Norsk Tipping, mens kulturformål får 18%?

2) Tilskuddsordninger må være forutsigbare og enkle – og ta høyde for det mangfoldet av måter å organisere seg på som nå fins i frivilligheten, f.eks. løse prosjekt vs. organisasjon, og samarbeid mellom profesjonelle og amatører.

3) Revy-Norge trenger både tilgang til gratis/billige scener, og at lokalene egner seg for scenekunst.

Norsk Revy er glade for at regjeringa vil lage en strategi for frivillig kultur – og at dere ser at frivillig kultur ikke bare er frivillighet og deltakelse, men også en viktig arena for produksjon og opplevelse av kultur.

Norsk Revy består av to stiftelser: Norsk Revyfaglig Senter og Norsk Revyfestival (med NM i revy). Vi har arrangert Norsk revyfestival siden 1987, og har vært et nasjonalt kompetansesenter for revy siden 1990. Norsk Revy sprer revysjangeren og styrker revymiljøene over hele landet ved å levere revyfaglige tjenester gjennom kompetansebygging, inspirasjon, arrangement og synlighet. Norsk Revy skal fronte revy innen kulturpolitikk og i revymiljøet. Vi skal samle, bevare og formidle den norske revyhistorien.

Lokalrevy er et særskandinavisk fenomen og en viktig norsk kulturarv i over 150 år. Revy er «breddescenekunst» - revy har vært starten for mange av våre profesjonelle humorister og scenekunstnere. Vi har registrert over 1200 revygrupper i Norge som har meldt på nummer til NM i revy, de regionale revyfestivalene eller gjennom medieovervåkning¹. Gjennom medieovervåkning registrerer vi mellom 3-400 revypremierer i året – med 318 premierer i 2022.

¹ <https://revygrupper.no/foreninger> 27.01.2023

1. Bred deltakelse og tilgang på kunst og kulturaktivitet i hele landet: Et mangfold av organisering

Lokalrevyen samler bygda til mange forskjellige oppgaver i ett felles prosjekt – med tekstskriving, skuespill, dans, regi, kaffekoking, billettsalg, markedsføring, lys, lyd, scenearbeidere med mer. Lokalrevyen forteller historien om akkurat vårt bygd/kommune/bydel, og er en viktig del av det norske politiske ytringsrommet og uenighetsfellesskapet. Her samles den lokale MDG'eren og FrP'eren om å skrive politisk satire om kommunestyret, lokale grunneiere og regjeringa.

Det kan se ut som pandemien har ført med seg minst to konkrete følger for Revy-Norge:

- Publikumssvikten gjelder hele kultur-Norge, frivillig eller profesjonell.
- Prisene på lys/lyd/teknisk har økt svært mye mer enn en allerede høy prisstigning.

Det innebærer at revygruppene, som i stor grad har klart seg med liten eller ingen offentlig støtte, nå trenger det. Det er flott at støtteordninger lettere lar seg finne og filtrere på tilskudd.no. For at tilskudd skal treffe revygruppene, er innretningen på tilskudd viktige:

- Tilskudd må kunne gis både til organisasjoner som driver med revy, men også løsere prosjektorganiseringer. Mange revygrupper er ikke med i en større organisasjon eller samfunnshus, og organisert med vedtekter og årsmøter osv. De vil bare spille revy! Dette er organisasjonsformer som blir mer og mer vanlig i hele frivilligheten.²
- Tilskuddsordninger må legge til rette for mange ulike måter å organisere seg på. Særlig i bygde-Norge må vi bruke de ressursene og de ressurspersonene vi har. Det innebærer at mye frivillig kultur blir skapt i samarbeid mellom frivillige og profesjonelle, i samarbeid mellom private og det offentlige, i samarbeid med lokale sponsorer og ildsjeler. «10.klasserevyen» på Fedje trenger ikke ha mye med skolen å gjøre – det meste kan skje på fritida i samarbeid med det lokale teaterlaget. Skolerevyen på Jessheim videregående skole kan riktignok være skolerevy, men arbeidet skjer utenfor og i tillegg til skoletida. Det samme gjelder sjukehusrevyen på Voss, SørAl-revyen, Strandrevyen osv. Kruttet, utviklinga og energien ligger i samarbeidet.
- Vi trenger enkle og gode tilskudd også til voksne aktiviteter. Frivillig arbeid med barn og unge hviler på et aktivt voksent frivillig kulturliv.

2. Møteplasser og tilgang på egnede kulturarenaer for aktivitet, læring og opplevinger: Behov for gratis/billig scene og nasjonale møteplasser

Møteplasser som er lagt til rette for læring og gode opplevelser - og utvikling av det kulturfaglige - er kjennetegnet av å møte og se andre som driver med det samme! Revygrupper i Norge trenger:

- Tilgang til gratis/billig scene. Det er bygget mange flotte kulturhus i Norge, men det hjelper ikke den frivillige kulturen hvis man ikke har råd til å få tilgang. Fins det mulighet for å anspore andre kommuner til å gjøre som Bergen kommune – å tilby gratis leie av scener og kulturlokaler – også på det fineste kulturhuset?³
- Tilgang til egnede lokaler. Revy foregår aller mest på bygda – som sjelden har kulturhus. Her foregår revyen på samfunnshuset/ungdomshuset/grendahuset el.l. Mange av disse husene er i dårlig stand og trenger mye vedlikehold – som er viktig for mange flere enn

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rapport-om-norsk-frivillighet-utviklingstrender-og-samfunnseffekter/id2578734/>

³ <https://www.bergen.kommune.no/innbyggerhjelpen/kultur-idrett-og-fritid/kultur/kulturlokaler/oversikt-over-kulturog-motelokaler> Ordningen gjelder til og med for Grieghallen: <https://tilskudd.bergen.kommune.no/portal/#call/7915/details>

grendahusene selv. Noregs Ungdomslags prosjekt «Huset i Bygda» og Kulturalliansen kartlegger disse husene nå og hva som trengs for at de skal være egnet til f.eks. revy – og det trengs penger til oppgradering.

Men møteplasser handler ikke bare om fysiske kulturarenaer – men også om regionale og nasjonale møteplasser. Det er i møtet med andre at det skjer faglig utvikling, inspirasjon og påfyll. Frivillig kultur drives av ildsjeler – og de trenger påfyll for å ikke brenne ut. De store møteplassene er nettopp sånne ladestasjoner for de lokale ildsjelene. Vårt gode eksempel er de regionale revyfestivalene rundt omkring i Norge, og Norsk Revyfestival med NM i revy, som foregår annet hvert år i Trøndelag. Disse festivalene er store arrangement som krever mye arbeid – og det er ønskelig at det er mulig å få langsiktig og forutsigbar støtte også til denne type arbeid. Se mer om dette på punkt 4.

3. Samspill mellom den profesjonelle og frivillige kulturen: Ikke skape hindringer

Revy har i alle år blitt produsert og spilt nettopp i samarbeid mellom den profesjonelle og frivillige kulturen. Vi har svært gode erfaringer med det – både at den frivillige kulturen utvikler seg og blir kulturfaglig bedre i samarbeid med profesjonelle instruktører, teknisk personell, profesjonelle skuespillere, men også at de profesjonelle blir inspirert av uttrykksformer og tekster fra de frivillige. Og ikke minst er jo den frivillige revy-scenen en rekrutteringsarena inn til det profesjonelle scenekunstheltet.

Samspillet finnes og er viktig – og kanskje i enda høyere grad utenfor byene. Etter vår vurdering er kanskje det viktigste at offentlige støtteordninger ikke er til hinder for dette samarbeidet. Helt konkret innebærer det at

- Man som frivillig organisasjon ikke blir utelukket fra å søke på tilskudd selv om man har med profesjonell instruktør, noen av skuespillerne er frilansere el.l.
- At også profesjonelle/amatører i samarbeid om for eksempel sommerrevy kan vurderes for nedsatte leiepriser på kulturhus
- At rammene for å søke tilskudd i ordningen «Amatørteatervirksomhet i grupper» økes.

4. Offentlige tilskuddsordninger og tiltak: Forutsigbarhet og enkelhet – og økonomiske rammer.

Det er veldig bra med den felles nettsiden tilskudd.no! Enkle, ubyråkratiske søkeordninger som er lette å finne er svært viktige for alle som driver med revy rundt omkring i Norge.

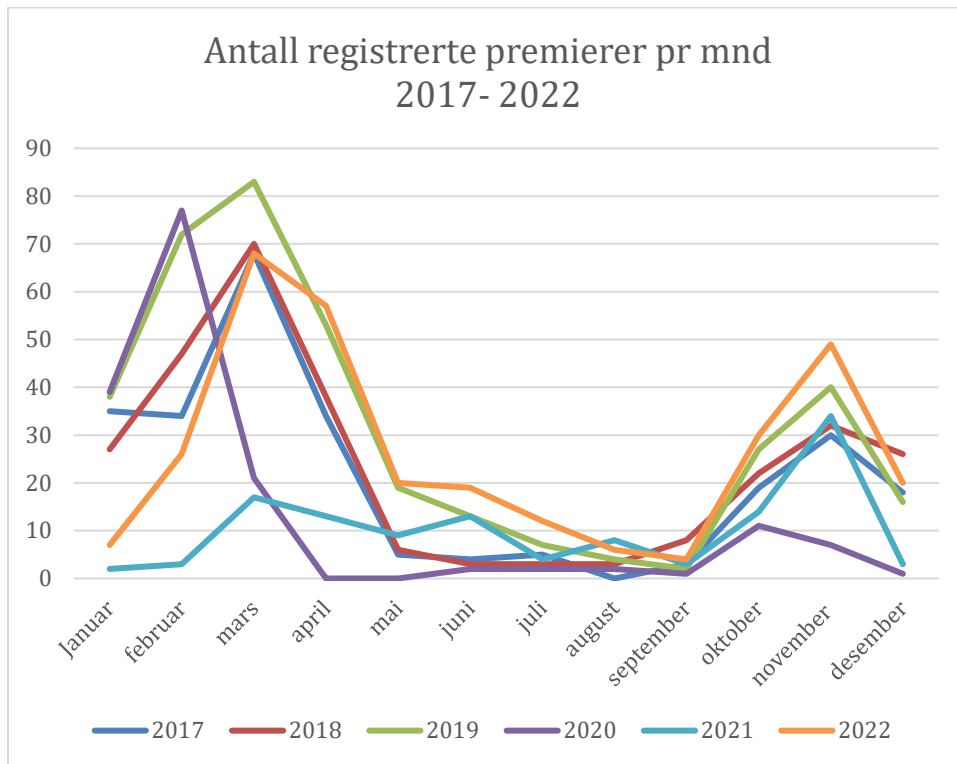
Det er viktig at offentlige tilskuddsordninger tar høyde for at frivilligheten generelt, og også kulturfrivilligheten, er i endring. Når frivilligheten går fra medlemsbaserte organisasjoner til koordinert frivillighet⁴, må tilskuddsordningene ta høyde for det.

Konkret betyr det:

- Mest mulig enkle og ubyråkratiske ordninger – det fins i mindre grad et organisasjonsledd som kan ta seg av dette lenger
- Kan også andre støtteordninger som kulturfrivilligheten bruker, som Sparebankstiftelsen og Gjensidigestiftelsen, inviteres inn på tilskudd.no?
-

⁴ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rapport-om-norsk-frivillighet-utviklingstrender-og-samfunnseffekter/id2578734/>

- Rom for mange måter å organisere seg på, ikke bare frivillige organisasjoner med sektorkode 7000 i Brønnøysundregisteret – både samarbeid profesjonelle/amatører, stiftelser, aksjeselskap kan være tuftet på frivillighet og skape frivillig kultur
- Tilpasse søknadsfrister til f.eks. «Amatørteatervirksomhet i grupper» til når produksjonen er. Man må søke før man gjør tiltaket, og fristene er i mars og september. Revyaktiviteten sprer seg slik gjennom året, at vi trenger frist f.eks. i desember (i tillegg eller i stedet for mars).

I tillegg er det viktig å gi gode rammer til nasjonale kompetansesentre og festivaler som skaper møteplassene for den frivillige kulturen – det er her den faglige utviklinga skjer og lading av ildsjelene som driver kulturfrivilligheten.

Konkret betyr det:

- Vi ønsker at utviklingen av en strategi for kulturfrivillighet fører til at det ryddes opp i rotet og uforutsigbarheten som ble skapt da KUD flyttet forvaltningen av driftsmidler til amatørteaterorganisasjoner til Kulturdirektoratet for to år siden, uten at retningslinjer for tildeling var utviklet på forhånd. Vi ønsker at strategien gir gode og begripelige svar på hvilke nasjonale og regionale kompetansesentre innen scenekunst som skal ligge på statsbudsjettet, og hvilke som får støtte via spillemidlene.
- Vi trenger vedtak før årsstart. Det er håpløst for stiftelser og organisasjoner som har ansatte å få vedtak om driftsstøtte i juni samme år som tilskuddet gjelder. Første halvår er vi da svært usikre på om vi kan jobbe i tråd med de prosjekter vi har skissert i søknaden, og om vi kan fortsette med samme mannskap – eller må opp/nedbemanne.

- Vi oppfordrer direktoratet til å bruke den kompetansen som ligger ute i landet i nasjonale og regionale kulturledd – kort sagt: Frivillig kultur er kultur, ikke bare frivillighet. Vi er mange som har høy kompetanse på revy, historiske spel, amatørteater osv. rundt om i landet.

Men det aller viktigste er den økonomiske ramma for ordningene – og vi mener regjeringa bør se på fordelingsnøkkelen for spillemidlene på nytt.

Regionale kulturfond: Et spørsmål om fordelingsnøkkelen for overskuddet av Norsk Tipping

Regionale kulturfond er et positivt supplement, og vi er veldig glade for at statssekretær Odin Adelsten Aunan Bohmann sa så tydelig i innspillsmøtet at regionale kulturfond skal komme i tillegg til eksisterende tilskuddsordninger. Vi syns også det er klokt at lokal kompetanse brukes til å tildele tilskudd til lokale tiltak.

Det innebærer så vidt vi kan forstå at regjeringa må se på fordelingsnøkkelen for spillemidlene på nytt. For oss som jobber i kulturfrivilligheten - med alle de tusenvis av frivillige dette omfatter, med samme behov for gode arenaer/bygg, samme behov for opplæring av ledere/instruktører, samme behov for store stevner der vi møtes, lærer og kappes, som er like viktig for inkludering og helse som idretten – er det utrolig vanskelig å forstå hvorfor fordelingsnøkkelen er slik at idrettsformål får 64% av midlene, mens kulturformål får 18%.⁵

Endringa av fordelingsnøkkelen for spillemidlene til at idretten skulle få en større del av kaka kom i 2011. Kulturformålenes andel sank da fra 36,5% til 18%. De fleste partiene på Stortinget lovte at kulturlivet ikke skulle lide av dette, men kompenseres gjennom statsbudsjettet. I dag ser vi at rammene for mange ordninger står stille, mens søknadstallet har økt. Fra 2013 har spillemidler som går til kulturhus falt fra 135 millioner til 54,6 millioner kroner. Ulike statsråder har funnet plass til stadig nye tiltak innenfor kulturformålandelen: Mens det i 2010 var tre tiltak innenfor kulturformål, kunne vi i 2019 finne 28 ulike tiltak i ordningen.⁶ Kanskje det nå er den frivillige kulturen sin tur til en større del av kaka?

Lykke til med arbeidet videre – vi forstår at det ikke er lett. Men det er en svært god start at dere ser at frivillig kultur er kultur, og ikke bare frivillighet!

Med vennlig hilsen

Dagrun Gunnarson
Daglig leder
Norsk Revy

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dep/kud/tilskudd/Fordeling-av-spillemidler-til-idrettsformal-Hovedfordelingen/id764857/> lastet ned 27.01.2023

⁶ Kilde: Noregs Ungdomslag